

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIA nr. 243
din 02 octombrie 2024

Cu privire la examinarea contestației din partea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova

La 30 septembrie 2024, Consiliul Audiovizualului (în continuare – CA) a recepționat contestația nr. 02/01-881 din 26.09.2024 din partea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, remisă de către Comisia Electorală Centrală (în continuare – CEC) conform competenței, prin care solicită sancționarea Instituției Publice Compania „Teleradio-Moldova” pentru refuzul de a difuza mesajul electoral.

„Context factual:

1. La data de **20 septembrie 2024**, PCRM a primit din partea TRM scrisoarea nr. 02-14/568 din 20.09.2024, prin care am fost informați că PCRM în calitate de participant la referendumul republican constituțional are dreptul la **5 minute de antenă gratuit timp, în scopul prezentării programelor electorale și informării alegătorilor** de pe postul public de televiziune **Moldova 1**, programat pentru data de **25 septembrie 2024, ora 13:45**.
2. În conformitate cu această informare, la data de **23 septembrie 2024**, PCRM a transmis către TRM toate materialele necesare pentru difuzarea mesajului: înregistrarea video, textul în format tipărit și scrisoarea de însoțire. Primirea acestor materiale a fost confirmată oficial de TRM.
3. Cu toate acestea, în mod neașteptat și fără vreo notificare oficială, PCRM a aflat dintr-o postare pe pagina personală a Directorului General al TRM că **mesajul electoral al PCRM nu va fi difuzat**. Până în prezent, nu am primit niciun motiv oficial pentru acest refuz.
4. Ulterior, TRM a publicat pe site-ul său oficial un comunicat în care a menționat că mesajul PCRM nu a fost difuzat deoarece nu a respectat regulamentul intern, invocându-se o **pretinsă încălcare a interdicției privind critica altor concurenți electorali**. În comunicat se precizează că PCRM ar fi fost informat despre aceste neconformități și că i s-a solicitat să facă ajustările necesare. **Această afirmație este neadevărată** – PCRM nu a primit nici o astfel de notificare oficială, iar informațiile prezentate de TRM în comunicat sunt false.
5. În plus, TRM a invocat că regulamentul său interzice publicarea de conținut care **critică alți concurenți electorali**. Vrem să atragem atenția asupra faptului că această justificare este **total neîntemeiată și chiar ironică**, având în vedere două aspecte:
 - **În primul rând, Comisia Electorală Centrală (CEC) a refuzat anterior să examineze o plângere înaintată de PCRM împotriva concurentului electoral Maia Sandu**, motivând că PCRM nu este un concurent electoral în alegerile prezidențiale și, astfel, nu poate intra într-un conflict electoral direct cu Maia Sandu. Aceasta arată clar că PCRM nu poate fi considerat un concurent electoral față de Maia Sandu, în special în contextul referendumului.
 - **În al doilea rând, în mesajul electoral prezentat de PCRM, critica noastră nu este îndreptată împotriva unui concurent electoral în cadrul referendumului, ci vizează activitatea președintelui în exercițiu, Maia Sandu**, și modul în care politicile acesteia afectează viața cetățenilor. Acest aspect poate fi clar observat din conținutul mesajului nostru electoral. Prin urmare, invocarea de către TRM a interdicției de a critica un alt concurent electoral este complet nejustificată și reprezintă o interpretare greșită a legii, ceea ce arată intenția lor de a limita accesul nostru la mass-media publică.
6. De asemenea, menționăm că PCRM este **una dintre doar două formațiuni politice care promovează un vot “NU”** la acest referendum, în timp ce alte **13 formațiuni promovează un vot “DA”**. Prin acest refuz, TRM afectează în mod direct echilibrul dezbaterii publice și creează o

situație de inegalitate între concurenții electorali, împiedicând PCRM să își prezinte poziția în fața electoratului.

Aspecte legale:

1. **Încălcarea Codului electoral** – Potrivit art. 89 din Codul electoral, concurenții electorali au dreptul la **acces egal** în mass-media publică, fără discriminare. Refuzul TRM de a difuza mesajul nostru electoral reprezintă o **încălcare gravă** a acestui drept și afectează corectitudinea campaniei electorale.
2. **Încălcarea dreptului la liberă exprimare** – Constituția Republicii Moldova, precum și **Convenția Europeană a Drepturilor Omului** garantează dreptul la **liberă exprimare** și accesul echitabil la informare. Acțiunile TRM încalcă aceste drepturi fundamentale, restricționând în mod arbitrar difuzarea mesajului PCRM.
3. **Dezinformarea opiniei publice** – Informațiile prezentate de TRM în comunicatul său oficial sunt **false** și induc în eroare opinia publică, ceea ce subminează încrederea în procesul electoral și integritatea campaniei desfășurate de către instituțiile publice.

Cereri:

1. Să investigheze acest caz de **refuz abuziv** al TRM de a difuza mesajul electoral al PCRM și să dispună remedierea imediată a încălcării drepturilor noastre.
2. Să oblige TRM să difuzeze **fără întârziere** mesajul electoral al PCRM conform condițiilor stabilite inițial.
3. Să aplice **sancțiunile prevăzute de legislație** pentru nerespectarea drepturilor garantate concurenților electorali în cadrul campaniei pentru Referendumul Constituțional.
4. Să ia măsuri pentru **asigurarea echității și transparenței** în accesul la mass-media publică pentru toți concurenții electorali.”

În temeiul prevederilor art. 75 alin. (4) lit. c) și ale art. 83 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA), precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor sesizate, prin scrisoarea nr. 1736 din 30.09.2024, CA a solicitat furnizorului de servicii media Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova” să prezinte opinia instituției referitor la cele invocate în petiție.

În prezentarea opiniei, Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova” constată netemeinicia afirmațiilor cu referire la pretenziile încălcări admise de IP Compania „Teleradio-Moldova”, invocate în petiția dlui Vladimir Voronin, prin urmare solicită CA respingerea contestației.

Examinând respectarea, în prezenta cauză, a condițiilor de admisibilitate, reținem că, în conformitate cu prevederile pct. 114 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1137/2023, contestațiile privind reflectarea alegerilor de către furnizorii de servicii media **sunt examinate de CA**, în cel mult 3 zile de la înregistrarea lor.

Conform art. 75 alin. (4) lit. g) din CSMA, CA exercită atribuții prevăzute de **Codul electoral** și de alte acte normative.

Potrivit art. 91 alin. (1) lit. c), în sensul Codului electoral nr. 325/2022, prin contestație se înțelege cererea (sesizarea) în formă scrisă, inclusiv cererea prealabilă, prin care se contestă faptele considerate ca încălcare a **modului de reflectare a campaniei electorale**, de difuzare sau de plasare a publicității electorale.

Totodată, conform art. 91 alin. (7) din Codul electoral nr. 325/2022, contestațiile privind reflectarea alegerilor de către furnizorii de servicii media se examinează de CA în conformitate cu prevederile acestuia și prevederile CSMA.

Conform art. 95 alin. (5) din Codul electoral nr. 325/2022, contestațiile privind reflectarea alegerilor de către furnizorii de servicii media se depun la CA **în termen de 3 zile** de la identificarea încălcărilor sau difuzarea programului audiovizual prin care au fost vătămăte drepturile contestatarului.

Potrivit art. 97 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, pornind de la prevederile acestuia și de la prevederile altor acte normative conexe, competența de examinare a contestațiilor revine: 3)

Consiliului Audiovizualului, în cazul contestațiilor depuse în condițiile prezentului capitol, precum și al cererilor prevăzute de CSMA.

Fiind respectată condiția de admisibilitate referitor la competență și termenul de depunere, în continuare se examinează fondul contestației depuse.

Conform Hotărârii CEC nr. 2723 din 23.08.2024, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a fost înregistrat în calitate de participant la referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024, cu opțiunea „NU”.¹

La 23 septembrie 2024, participantul la referendum Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a depus la Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova” înregistrarea video a mesajului de promovare electorală pentru ulterioara difuzare la serviciul media audiovizual „Moldova 1”, conform timpului acordat concurenților electorali cu titlu gratuit. Ulterior, Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova” a refuzat difuzarea mesajului Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, și i-a solicitat să ajusteze conținutul mesajului respectiv de promovare electorală, pe motiv că nu ar fi fost respectate prevederile pct. 40 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media și ale pct. 113 din Regulamentul privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public.²

În conformitate cu art. 90 alin. (7) din Codul electoral nr. 325/2022, în campania electorală pentru alegerile parlamentare, prezidențiale și pentru referendumurile republicane, furnizorii naționali de servicii media care vor reflecta campania electorală, a căror listă este actualizată și adusă la cunoștința publicului de către CA, acordă partidelor politice, blocurilor electorale și candidaților independenți înregistrați în calitate de concurenți electorali sau participanți la referendum timp de antenă gratuit, câte 5 minute la serviciile de televiziune și câte 10 minute la serviciile de radiodifuziune sonoră, în scopul expunerii programelor electorale și al informării alegătorilor.

Totodată, conform pct. 40 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, în cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale și referendumurilor republicane, furnizorii de servicii media naționali, ale căror declarații privind politica editorială au fost aprobate de CA, acordă partidelor politice, blocurilor electorale și candidaților independenți înregistrați în calitate de concurenți electorali sau participanți la referendum timp de antenă gratuit, câte 5 minute la serviciile de televiziune și câte 10 minute la serviciile de radiodifuziune. Acești timp de antenă se acordă în mod integral în primele 15 zile de la începerea campaniei electorale. Timpii de antenă acordați gratuit sunt utilizați exclusiv pentru expunerea programelor electorale în cadrul emisiunilor de promovare electorală, difuzate separat de alte conținuturi audiovizuale și evidențiate prin semnale acustice sau vizuale unice cu mențiunea „Emisiune de promovare electorală”, la început și la final.

Potrivit art. 90 alin. (2) lit. c) din Codul electoral nr. 325/2022, emisiunile de promovare electorală sunt emisiuni care se difuzează în limita timpilor de antenă acordați grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum în conformitate cu prevederile Codului electoral.

În urma analizei textului mesajului de promovare electorală anexat la contestație, au fost observate următoarele paragrafe:

„Conducători ai Moldovei de felul celor pe care-i avem în ultimii ani – lipsiți de competență, de gândire logică și rațională, de talent iar pe lângă asta și corupți – Țara noastră n-a avut niciodată.”

¹ https://a.cec.md/ro/cu-privire-la-cererea-de-inregistrare-a-partidului-comunistilor-din-2751_110673.html

² <https://trm.md/ro/comunicate-trm/comentariul-companiei-publice-teleradio-moldova-in-legatura-cu-corectitudinea-unor-mesaje-de-promovare-electorala>

„**Primul** scop al acestui referendum este de a obține cu orice preț alegerea din nou în calitate de președinte a acestei femei, care nu s-a realizat ca președinte de țară.”

Respectiv, prevederile pct. 113 din Regulamentul privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public (În perioada electorală, în cadrul timpilor de antenă gratuit și publicității acordate gratuit, acordați în temeiul art. 90 alin. (7) și (8) din Codul electoral nr. 325/2022, precum și în cadrul afișajului prevăzut la pct. 68, furnizorul de publicitate nu poate: a) să facă agitație electorală împotriva altor subiecți electorali etc.), invocate de către Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova”, nu sunt relevante prezentei cauze, deoarece sintagma „*Conducători ai Moldovei*” nu putem să o echivalăm cu cea de „*subiecți electorali*”. Referitor la afirmația „...alegerea din nou în calitate de președinte a acestei femei, care nu s-a realizat ca președinte de țară”, se cere de făcut o distincție între aprecierea dată de către autorul contestației exercitării funcției oficiale deținută de către Președintele Republicii Moldova și calitatea sa de concurent electoral.

Totodată, conform pct. 40 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, timpii de antenă acordati gratuit **sunt utilizați exclusiv pentru expunerea programelor electorale în cadrul emisiunilor de promovare electorală.**

Respectiv, paragraful enunțat supra din textul mesajului de promovare electorală, nu poate fi reținut ca parte componentă a programului electoral.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, ale Codului electoral nr. 325/2022 și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1137/2023,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se respinge contestația 02/01-881 din 26.09.2024 din partea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova.
2. Prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău (MD-2012, mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4), în termen de 3 zile, începând cu ziua următoare zilei în care a fost adoptată prezenta decizie.
3. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Direcției control servicii media audiovizuale.
4. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și se publică pe site-ul web oficial al Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU